

SLOVENSKI NAROD

Izjava vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike. — Inserati: do 30 petič 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inserati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Avstrijskemu časopisju

Na nedeljskem shodu v Narodnem domu se je prosvetni minister, g. Stepan Radić s hvalevredno jasnostjo in odločnostjo dotaknil tudi našega najbolj občutnega narodnega vprašanja, to je usode koroških Slovencev in optimistično napovedal, da pride čas ujedinenja vseh Slovencev.

Proti temu odstavku Radićevega govora ogorčeno protestira avstrijsko časopisje, češ, da te besede težko zaljajo Avstrijo in da niso na mestu v sedanjih dobi meddržavnega pomirjenja.

Temu avstrijskemu časopisju z dunajsko „Neue Freie Presse“ na čelu treba odgovoriti.

Vprašanje ujedinenja vseh Slovencev je čisto narodno vprašanje, ki se je moralo pojaviti zbog tega, ker Avstrija in Italija ne priznavata svojih državljanom slovenske narodnosti tistih pravic, ki jim gredo po jasnih določbah mirovniških pogodb.

Avstrijska republika se je ustvarila pod protektoratom kulturnih zapadnih držav. Naši tedanji zapadni zavezniki so hoteli oživotvoriti idejo moderne, svobodoljubne, absolutno neimperijalistične države, posrednico med Nemčijo in Srednjo Evropo. Avstrija naj bi v notranjosti in tudi napram sosedom zavzela stališče druge Švice. Na Dunaju in po drugih univerzitetnih mestih žive danes intelektualci, ki so jim ideje vse-nemških aspiracij tuje, ki mrze imperijalizem v vsaki obliki, tudi v obliki stremeljenja po vsenemškem carstvu ali republiki. Pri srcu so jim bolj humanistične ideje sprave med narodi, in pa nadvlada svobodoljubnih idej, idej naravnega izživtja poedincev in narodov.

V smislu teh intelektualcev je, da se avstrijska republika na znotraj razvije svobodoljubno in da odbije pohod vse-nemških nasilnih idej, ki se posebno močno občutijo na naših severnih mejah. To, kar se dogaja na Solnogradskem, na Štajerskem in na Koroskem ni več tista visoka, plemenita ideja avstrijske republike, miroljubja, pacifizma, kulturnosti in samogospodarskega napredka, nego je besna agitacija vse-nemških idej, pangermanizma. In pri tej agitaciji ne ostane!

Kakor se postopa na Koroskem s tamošnjim slovenskim življenjem, je praktično izvajanje vsenemštva, je direktno pohod germanizma proti našim mejam, ki se ve ne bo miroval na Karavankah in ki bo, primerno utrjen, hotel doseči še druge cilje, kot je znani dostop do Adrije in drugo.

Mi s takim stanjem stvari v sosedni avstrijski republiki ne moremo biti zadovoljni. Če smo seved pod pritiskom razmer sprejeli mednarodne pogodbe, ki garantirajo obstoj miroljubne, humano razpoložene avstrijske države, nismo s tem tudi sprejeli notranje agitacije, ki je po svojem duhu direktno naperjena proti moral. osnovam mednarodnega položaja Avstrije. Ta država se je ustanovila izrecno na željo krogov, so hoteli v Srednji Evropi zgraditi državo miroljubnih in absolutno nevtralnih intencij. Danes pa vidimo, da se te intencije temeljito kršijo. Avstrijska republika je po tendencah, ki vladajo v njeni notranjosti, vse prej kot nevtralna, je ognjišče vsenemške agitacije, ki hrepeni po združitvi z Nemčijo.

Prosvetni minister g. Stepan Radić je jedrnatost našega vprašanja. Ni se spuščal v podrobnosti. Ugotovil je, kar danes žali vsakega resničnega mirotvorca, vsakega humanega človeka: Dejstvo, da se širi po sosednji Avstriji opasen duh pangermanizma in da se ta duh izživlja tudi praktično na manjšinskem terenu v bližnji Koroski, kjer pobija našo narodno manjšino in jo poizkuša uničiti z vsemi sredstvi. Tega dvojnega dejstva ne more zanikati avstrijsko časopisje, zato je bolj na mestu, da povsem mirno kvitirajo izjavo Stepana Radića in da si raje izpraša lastno vest, kako in kaj je z ravnanjem napram slovenski manjšini na Koroskem in kaj prav za prav hoče velikonemški pokret v Avstriji!

Dokler se v sosedni Avstriji ne pojavijo duhovi, ki bodo oznanjali, kakor v Švici, da je velikonemško gibanje nevarno za mir Evrope, da ni produktivna ideja državnega, gospodarskega in kulturnega napredka Avstrije, da so druge ideje, ki bi morale voditi avstrijsko republiko, predvsem ideja svicarske nevtralnosti in pravične državnosti sredi med Nemčijo in Južnimi Slovani, ki bi Nemčiji branila razvijanje imperijalistične politike v Srednji Evropi in na Balkanu, in ki bi istočasno garantirali slovenski manjšini na Koroskem absolutno kulturno in narodnostno samostojnost in možnost samo-

Občinske volitve v Ljubljani

Volitve dne 7. marca 1926.

— Beograd, 25. novembra. (Izv. ob 12.) Na merodajnem mestu v notranjem ministru je danes izvedel vaš dopisnik, da je vse pripravljeno za občinske volitve v Ljubljani. Veliki župan v Ljubljani je dobil nalogo, da obvesti gerentski svet, da se imajo volitve v občinski svet stolnega mesta Ljubljane razpisati za nedeljo 7. marca prihodnjega leta.

— Ljubljana, 25. novembra. Na magistratu potrjujejo naše beogradsko poročilo, da so volitve razpisane za 7. marca 1926. Predsednik gerentskega sveta g. dr. Dinko Puc je že prejel zavedni uradni akt od velikega župana.

Radićev govor razburja Italijo

Italijanski poslanik protestira pri vladi. — Minister Radić ne bistveno popravlja svoj govor. — Tudi turški poslanik protestira. — Interpelacija samostojnih demokratov.

— Beograd, 23. novembra. (Izv. ob 12.) Nedeljski Radićev govor v Ljubljani je zelo razburil politično javnost v Beogradu. Izrazil pa je tudi nevoljo v Italiji ter se za govor interesira celo Turška. Italijanski poslanik Bodrero je včeraj popoldne posetil zunanega ministra dr. Ninčića ter ministrskega predsednika Nikolo Pašica. Predmet pesetu je bila Radićeva izjava napram fašistovski Italiji. Turški poslanik se je tudi pri zunanjem ministru informiral o Radićevi izjavi. Stepan Radić je bil na to na pritisk ministrskega predsednika primoran ex officio podati javnosti izjavo, v kateri skuša omiliti svoj izpad proti fašistovski Italiji ter se izgovarja, da novinarji niso točno reproducirali njegovega govora. Beogradsko Vreme je priobčilo zelo točen govor.

Incident, ki ga je izval minister Stepan Radić s svojim ljubljanskim govorom, še vedno zelo živahno interesira vse politične kroge. Danes dopoldne je naslovil narodni poslanec dr. Grisogono (sam. dem.) vprašanje na zunanjega ministra. Posl. dr. Grisogono odločno protestira proti temu, da je prišlo vsled nastopa enega člana vlade do intervencije italijanskega poslanika, ki je povzročila veliko blamažo naši državi, dr. Grisogono dalje konstatira v vprašanju, da je bilo časa dovolj, da bi bil minister Stepan Radić lahko popravil v beogradskem tisku v ponedeljek objavljene excerpte svojega ljubljanskega govora, toda tega ni storil in je moralo priti do tega, da je naša država doživela diplomatsko blamažo.

Dvanajstine v finančnem odboru

Nadaljevanje debate o dvanajstinih. — Ostra in stvarna kritika opozicijskih poslancev.

Beograd, 25. novembra. Včeraj popoldne se je nadaljevala seja plenuma finančnega odbora. Prvi je govoril dr. Lorković, ki je dokazoval, da je s politiko finančnega ministra dr. Stojadinovića nemogoče zboljšati naše finance. Zahteval je od finančnega ministra, naj ugotovi zahtevam gospodarskih krogov, da se reši gospodarska kriza. Zatem je govoril poslanec dr. Šečerov, ki je v svojem govoru ugotovil, da znašajo izdatki v proračunu za 1925/26 12 milijard 400 milijonov dinarjev, t. j. za 636 milijonov dinarjev več nego preteklo leto. Medtem, ko so znašali dohodki za leto 1924/25 11 milijard 196 milijonov dinarjev, pričakuje finančni minister na podlagi svojih podatkov višje dohodke samo za 300 milijonov dinarjev letno. Z ozirom na to znašajo redni dohodki okoli 11 in pol milijarde dinarjev. Očitno je, da taki dohodki ne morejo pokriti izdatkov, naš finančni položaj pa je otežčen še s tem, da so naknadni in izredni krediti za leto 1924/25 povišani. Ker znašajo izdatki 13 milijard 761 milijonov dinarjev, dohodki pa je okoli 11 in pol milijarde dinarjev, je očitno, da obstoji velik deficit, ki se mu moremo izogniti samo s posojilom. Fin. minister pa je izjavil, da nimamo nobenega upanja za najetje posojila. Najvažnejše določbe predloženih dvanajstin pa so one, ki se nanašajo na devizno politiko Narodne banke. Finančni minister zahteva, da se smejo uporabiti rezerve novčanice Narodne banke, da bi

nakupoval devize in valute v svrhu stabilizacije dinarskega kurza. Glasom ukaza Narodne banke se je porabilo na račun države 2 milijardi 966 milijonov dinarjev v kritje izrednih in obratnih kreditov ter za odkup kronskih novčanice 1186 mil. Din. Vsota novčanice za eskomptirane menice pa znaša 1 milijardo 225 milijonov dinarjev, skupaj torej 5387 mil. Din. Sedaj pa je v prometu 6 milijard 137 milijonov dinarjev. Finančni minister je torej vporabil 750 milijonov Din rezervnih novčanice za trgovino z devizami in valutami. To je vsakakor inflacija, s katero se zadržuje naravni prospek dinarja. V Franciji je samo zaradi poizkusa neomejene inflacije padla vlada. Nato je dr. Šečerov govoril o gospodarski krizi in zahteval nujne ukrepe za odpravo te krize, predvsem ukinitje izvoznih carin in obnem zmanjšanje davčnih bremen. Nato je predlagal amandamente, po katerih naj se na ozemlju Vojvodine, Hrvatske in Slavonije pri sedanjih davkih ukine 60odstotna vojna določila ter 30odstotna dohodninska določila, in sicer od 1. januarja 1926. dalje. Nadalje, da naj se na istem ozemlju ukine davek na imetje z vsemi rednimi in izrednimi določilami, odpravi davek za bolniško oskrbo in naj se osvobode dohodki pod 12.000 Din dohodnine. Nato je govoril proti predloženim proračunskim dvanajstinam poslanec dr. Kulovec, nakar je bila seja zaključena.

Zbližanje Jugoslavije in Bolgarske

Grška se približuje Romunski in forsira balkanski pakt. — Bojazen Grške pred Jugoslavijo.

— Sofija, 25. nov. (Izv.) Po odpovedi zavezniške pogodbe od strani naše države in po neuspehih beograjskih pogajanj za obnovitev pogodbe je grška postala na Balkanu izolirana. Naša kraljevina je postala po svetovni vojni največja in najmočnejša balkanska država in zato je bila grško-srbska pogodba neprikladna. Bolgarski tisk z največjo pazljivostjo motri vsak najmanjši dogodek v Jugoslaviji ter z iskrenostjo zagovarja potrebo zblizanja Bolgarske in Jugoslavije na temelju slovanske vzajemnosti in pozabljenja žalostne preteklosti. Ideja o novi balkanski zvezi je postala na Bolgarskem zelo popularna, ker bolgarska javnost dobro zna, da je spas Bolgarske

v zvezi z Jugoslavijo. Bolgarska javnost upravičeno občuti, da med Grško in Jugoslavijo ne more priti do kake posebne obrambne zveze. Bolgarsko javno mnenje preživlja danes veliko metamorfozo in se vedno bolj nagiblja k ideji pomirjenja z Jugoslavijo. Na drugi strani bolgarski tisk z nervoznostjo opaža poskuse Grške, da se približa Romunski. Grška na vsak način želi iz strahu pred Jugoslavijo, da magari pod pritiskom Društva narodov odnosno Anglije in Francije pride do sklenitve varnostnega pakta med balkanskimi državami. Romunski zunanji minister Duca je zadnje čase ponovnokrat forsiral balkanski varnostni pakt. Grki pa grede tako daleč, da že hečejo zahtevati od Društva narodov, da morajo balkanske države na diktat skleniti pakt, ki bi bil po mnenju grških faktorjev edino sredstvo, ki bi lamčilo trajni mir na Balkanu in današnje teritorijalno stanje tu in na bližnjem vzhodu.

VELIKA TATVINA V ITALIJI

— Trst, 25. novembra. Listi obširno pišejo o veliki tatvini. Italijanska banka je odposlala po svoji podružnici v Palermu v Milan denarni zavoj 950.000 lir. Zavoj je prispel v Milan v 10 dneh. Toda mesto denarja je bil v zavoju suh kruh.

Kriza francoske vlade

Senatorju Doumerju poverjena sestava vlade.

— Pariz, 25. novembra. Zunanji minister Briand je vrnil predsedniku republike mandat za sestavo vlade. Prezident republike je apeliral na Brianda, da s svojimi močmi in svojim vplivom prispeva, da se čim prej reši vladna kriza.

VPOKOJITEV POŠTNIH URADNIKOV

— Beograd, 25. novembra. (Izv.) ob 12.) Minister pošte in brzojava je predložil Nj. Vel. kralju v podpis ukaz, s katerim se vpoکوje: tajnik ljubljanske direkcije pošte in brzojava Rado Jeglič, poštni uradnik Josip Hraštnik v Mariboru, poštni uradnik Makso Velepčič v Ljubljani in poštni uradnik Matej Štiglic v Celju.

TRGOVSKE IN OBRATNE ŠOLE

— Beograd, 25. novembra. (Izv.) Na intervencijo Trgovskih in obratnih zbornic je sprejeta v novi zakon o proračunskih dvanajstih določbah, po kateri se prenese kompetenca glede vseh trgovskih in obratnih šol od prosvetnega na trgovsko ministristvo. Pri zdajnjem ministristvu se organizira poseben oddelek za trgovsko in obratno izobrazbo. Pričakujejo, da se v kratem izvede temeljita reforma trgovskih in obratnih šol.

Sestava češkoslovaške vlade

— Praga, 24. novembra. Listi na podlagi definitivnih volilnih rezultatov razpravljajo o razširjenju vladne koalicije, ki je ostala pri volitvah v manjšini. S pristopom obrtnikov bi vlada razpolagala v poslanski zbornici z minimalno večino devetih glasov. Češkoslovaški socijalni demokrati so pričeli akcije, da se ustanovi češkoslovaški socijalistični blok ter pozivajo komuniste, ki imajo 40 mandatov, da se temu bloku pridružijo. Na ta način bi dobile socijalistične struje v vladi in v parlamentu največji vpliv. Komunisti ironično odklanjajo ponudbe socijalnih demokratov.

Kakor poročajo listi, se prihodnji teden prične pogajanja za sestavo nove vlade in njene delovnega programa na temelju razširjenja dosedanje koalicije petih največjih češkoslovaških strank in češko-slovaške obrtne stranke. Razširjena koalicija bo obstojala iz zveze republikancev (agrarci), češkoslovaških socijalnih demokratov, češkoslovaških socialistov, narodnih demokratov, članov ljudske stranke in obrtne stranke. Z ozirom na to, da so agrarci najmočnejša skupina, prevzame po parlamentarnem običaju dosedanj ministristki predsednik Svehla kot vodja najmočnejše stranke v parlamentu predsedstvo v vladi.

MATTEOTTIJEV PROCES

— Rim, 24. novembra. Matteottijev proces se z ozirom na obsežni material prične šele prihodnjo spomlad. Zagovorniki ne morejo tako hitro izžrpati aktov.

STRAHOVITA EKSPLOZIJA 70 MRTVIH

— London, 24. nov. — Listi poročajo iz Bassore, da je v Ahwazu iz doslej še neznanih vzrokov eksplodiralo 200.000 nabojev, zaplenjenih tekom lanskega poletja v času vstaje šejka Mohamraha, ko so jih izpraznjevali perzijski vojniki. Sedemdeset vojakov je ubitih, več težko ranjenih.

Posvetitev ruskega hrama v Pragi

Iz Prage javljajo: v nedeljo 22. t. m. je bil na svečan način posvečen ruski hram na Olišanskem pokopališču, kjer se nahajajo grobovi srbskih, ruskih, slovenskih, hrvaških, poljskih in čeških vojakov, ki so preminuli za časa svetovne vojne. Ta hram je simbol slovanske ljubavi in obenem spomenik vsm onim, ki so padli za svobodo slovanskih narodov. Svečanosti so prisostvovali zastopniki diplomatskih misij v Pragi, tako francoski poslanik, romunski in jugoslovenski poslanik ter češkoslovaška generaliteta. Srbsko pravoslavno cerkev je zastopal pri tej cerkveni svečanosti škof iz Sabca, katerega je na to svečanost delegiral patrijarh Dimitrije. Cerkevno svečanost je izvršil metropolit Jevlovi, poglavar ruske pravoslavne cerkve v zapadni Evropi ob mnogostevlini asistenci pravoslavne duhovščine. Metropolit Jevlovi je imel po končanem obredu daljši govor, v katerem je naglašal, da je ruski hram zgrajen na grobovih slovanskih vojakov-mučnikov, ki naj bo obenem spomenik vseh onih, katerih kosti so razsejane po celem svetu in na katere spomin bo večno živel med slovanskimi narodi. Govoril je tudi vodja čeških narodnih demokratov dr. Kramaj, omenjajoč, da je ta hram slovanski spomenik, ki se dviga nad grobovi srbskih vojakov, poginulih v avstrijskem suženstvu, čeških legionarjev, ki so bili obsojeni na smrt od avstrijskih sodišč, in Rusov, ki so umrli v Pragi za časa svetovne vojske in v emigraciji. V imenu ruskih emigrantov se je toplo zahvalil akademik V. A. Francev vsem Jugoslovenom in Čehoslovakom, ki so prispevali za gradnjo tega hrama. V ime srbske pravoslavne cerkve je pozdravil navzoče škof Mihašto, naglašujoč, da je ta hram simbol odnosa in ljubavi vseh Slovanov na večne čase. Svečanosti so se tudi udeležili zastopniki Bolgarov.

katerem je naglašal, da je ruski hram zgrajen na grobovih slovanskih vojakov-mučnikov, ki naj bo obenem spomenik vseh onih, katerih kosti so razsejane po celem svetu in na katere spomin bo večno živel med slovanskimi narodi. Govoril je tudi vodja čeških narodnih demokratov dr. Kramaj, omenjajoč, da je ta hram slovanski spomenik, ki se dviga nad grobovi srbskih vojakov, poginulih v avstrijskem suženstvu, čeških legionarjev, ki so bili obsojeni na smrt od avstrijskih sodišč, in Rusov, ki so umrli v Pragi za časa svetovne vojske in v emigraciji. V imenu ruskih emigrantov se je toplo zahvalil akademik V. A. Francev vsem Jugoslovenom in Čehoslovakom, ki so prispevali za gradnjo tega hrama. V ime srbske pravoslavne cerkve je pozdravil navzoče škof Mihašto, naglašujoč, da je ta hram simbol odnosa in ljubavi vseh Slovanov na večne čase. Svečanosti so se tudi udeležili zastopniki Bolgarov.

Samo še danes

se predvaja prvi del največjega in najlepšega filma vseh časov, velefilma „Nibelungi“

Dveurne predstave ob 3., 5., 7., 9.

Elitni Kino Matica
vodilni kino v Ljubljani.
Telefon 124.

Borzna poročila

Ljubljanska borza,

LES

Hraštova drva suha, frc. n. p., 3 vag.: denar 18, blago 18, zaključek 18; cerovi krliji ob 24 cm pr. naprej media 35 cm l. II., frc. nakl. post. od 3-7 m: blago 235; bukovki hlodi ob 24 cm pr. naprej, l. II. od 2.20 naprej, frc. nakl. post.: blago 235.

ZITO

Pšenica bačka, 76,2 %, frc. vag. Ljubljana gor. kol.: denar 285, blago 305; korusa stara, par. Novi Sad: blago 160, korusa stara, rumenozobata, 100 %, frc. Ljubljana gor. kol.: denar 190, blago 220; korusa stara, okrogla, frc. vag. Ljubljana gor. kol.: denar 190, bl. 220; korusa nova, par. Novi Sad: blago 115; ajda domača, par. vag. Ljubljana: blago 265; proso, frc. vag. Postojna trs.: blago 230; orehi po vzorcu v vrečah b/n, frc. vag. Ljubljana gor. kol.: blago 870; krompir beli, frc. vag. Veržej: blago 65; fižol ribničan, frc. vag. Ljubljana denar 320; fižol prepelčič, frc. vag. Ljubljana: denar 320; fižol mandalor, frc. vag. Ljubljana: denar 355; konopno seme v vrečah b/n, frc. vag. Ljubljana: blago 420; seno sladko, frc. štaj. nakl. p.: blago 72.50

EPEKTI

2½% drž. renta za vojno škodo: denar 285, blago 295; 7% invest. pos. iz l. 1921: denar 74.50, blago 75.50; Celjska posojilnica d. d.: denar 200, blago 204, Ljubljanska kredita banka: denar 210; Merkantilna banka: denar 100, blago 105; Prva hrvatska štedionica: denar 930, blago 950. Kreditni zavod: denar 175, blago 185, zaključek 175; Slavenska banka: denar 49; Strojne tovarne in livarne: denar 123; Trboveljska premogokopna družba — Združene papirnice: denar 120, blago 125; 4½% kom. zad. dež. bke.: denar 20, blago 22; 4½% zast. l. kr. dež. bke.: denar 20, blago 22.

Zrebanje sokolske loterije za Tabor-15. decembra t.l.

Zagrebska borza

Dne 25. novembra. Sprejeto ob 13.

Devize: Curih 10.855—10.935, Praga 166.44—168.44, Pariz 218—22, Newyork 56.10—56.70, London 272.74—274.74, Trst 227.33—229.73, Berlin 13.392—13.492, Dunaj 791—801.

Valute: dolar 56.475—56.075.

Efekti: 7% invest. pos. 1921: 74.50 —76, 2½% drž. rente za ratnu štetu 295—296, 295—297, Ljubljanska kredita banka 210, Hrv. esk. banka 116—117, Kredita banka, Zgb. 133—135, Hipotekarna banka 65—66, Jugobanka 110—111, Praštedionica 935—940, Eksploatacija 44—49, Drava d. d. Osijek 245, Sečerača Osijek 475—500, Isis d. d. 60, Nihag 39, Gutman 380, Slaveks 46.50—47.50, Trboveljska 325, Union paromlin 400, Vevče 120, Agr. 45.

Inozemske borze

— Trst, 25. nov. Predborza: Beograd 43.70—43.80, Pariz 94—94.50, London 119.80 do 120, Newyork 24.70—24.80, Praga 73 do 73.50, Curih 476—478, Dunaj 350—360.

— Curih, 23. novembra. Borza: Beograd 9.175, Pariz 19.55, London 25.1375, Newyork 51.9, Milan 21, Praga 15.37, Dunaj 73.12

„Sunek z bodalom“ v nemško fronto

Govor tožitelja

Tožitelj P. N. Cossmann je izjavil svoje nazore o sunku z bodalom in procesu nedolgo in široko. Posnemamo to-le: Kaj nam kaže nemška sedanost? V naši bližini na jugu nemško prebivalstvo, izročeno najhujši nasilni vladni, na vzhođu je na stotisoče otrok, ki nimajo nobene nemške šole več, na zapadu strassburška stolica v lasti Francozov, na sarskemu ozemlju dopušča Društvo narodov Japoncu nadzorstvo nad političnimi in Čehu nad šolskimi razmerami. V naši notranosti je vse strašno raztrgano... On ne priznava očitka, da z besedo o sunku z bodalom prispeva k razkolu, ker po njegovi sodbi je sunek z bodalom ljudsko izdajstvo... Spomniti se moramo časa, ko so hodili dezertjeri po berlinskih ulicah z napisom »Deserteur-Vereinigung« poleg krabih bojovnikov, ki so se vrnilo.

Pred procesom, je mislil, da pojde za ugotovitev: ali se je izvršil sunek z bodalom, kdo je storilec, kak je obseg, kak rezultat? Priznati moram, da me postopanje, ko so pričali ljudje, kateri niso opazili sunka, spominja na znano zgodbo, ko je bil nekdo obdolžen, da je zagrešil kaznivno dejanje, katero je videlo pet prič, pa je ponudil 500 prič, katere niso videlo onega dejanja. Najmučnejši vtisk tekom razprave je napravilo name, da so se stvari, ki so nastale po zmoti, in take, ki so nastale po človeški slabosti, metale na kup s stvarmi, ki so namenoma zasledovale oškodovanje nemške obrambne sile.

Razumljivo je otrpjanje volje po vsem tem, kar se je pripetilo, naglašati pa treba toliko bolj, da je v vsakem položaju smer volje ono, kar je merodajno. Treba poudariti, zakaj ima po tako ogromni vojni celega sveta proti miroljubnemu ljudstvu baš to ljudstvo zaupanje do sovražnikov? Po mojem mnenju se kažejo tu različne ljudske značaja med nemškim ljudstvom in značajem okoliških ljudstev, ki so v škodo nemškemu ljudstvu. Treba pa je bilo posebnega zapeljivočega vodstva. Seveda je bil razmeroma majhen del, ki je zakrivil to zapeljivanje. Uspeh je v dobrodušni lakohernosti ljudstva, ki je pri nas silnejše razvita kakor drugje.

Svoje pojmovanje o sunku podaja v tezi: učinek sunka z bodalom je rastele v kvadratu razdalje od fronte. Kazal se je že v etapi močnejše kakor na fronti in mnogo hujše pri nadomestnikih. Ista slika je pri mornarici.

Vaska mornariška operacija tekom vojne je bila izdana. Vprašal sem merodajne mornariške ljudi, ali je to res, pa so vsi odgovorili glado: da. To dejstvo je bilo vzrok za povsem tajno razpravljanje o zadnjem nameravanem mornariškem sunku. Naša vojska je bila po mojem prepričanju najboljše oborožena sila in tudi mornarica je bila nepreračunljiv faktor, ako bi bila prav in pravočasno uporabljena. Inozemstvo je sodilo tako, da je nemška mornarica nepreračunljiv faktor in vsi s no se čudili, da zmora naša vojska moč še po štirih letih toliko najhujšega boja.

Govornik se bavi z raznimi okoliščinami procesa podrobno, na kar očita stranki neodvisnih s ocialistov v vprašanju krivde, da je bilo bistveno v njem zrahljanje vere v nemško pravico. Usodepolno je bilo, da je nek intelektualistična smer v širokih krogih prevladala v škodo čustva. Srečnejšo bodočnost nemškega ljudstva vidi samo v tem, da se ustavi strankarsko zavzemanje za tučca v škodo sovražnikov. Narod je naravnih razred...

Ali nacionalisti smo danes v manjšini, kakor je bila takrat soc. demokracija v svojem začetnem času. S svojega stališča bi rad vsa ta vprašanja in misli, ki so se spravile na površje tekom te napete razprave, zaključil z željo, da izkažejo isto pošteno sposobnost, ki jo je svoj čas izkazala soc. demokracija, tudi nositelji nacionalne misli, in pred vsem z željo in nado in celo s trdnim prepričanjem, da bodo nekoga dne nemški delavci najmočnejši nositelji nacionalne misli...

Govor obtoženca

Obtoženi urednik Gruber je bil zadnji govornik v procesu. Menil je najprvo, da je privatni tožitelj sam sebi dopadel v vlogi žalujočega patrijota... Zvezki s sunkom so izšli malo pred državnoobtožbenimi volitvami maja 1924; reklo bi se lahko »ante hoc, ergo propter hoc«. Zvezki niso imali drugega namena nego dati desničarskim strankam volilni material za boj proti soc. demokraciji, ki je imela biti pri teh volitvah

uničujoče poražena. Laž o sunku z bodalom, ki zastripa vse naše javno življenje, je bila izmišljena po polomu, da bi se krili za vojni izid v resnici odgovorni ljudje. Proces je učinkoval kot razčiščujoč vihar. Politika soc. dem. stranke je dobila svoje polno opravičenje.

Kakšen je bil takrat vpliv stranke neodv. socialistov? Poskuša se ugotoviti, da je bila stranka zadosti močna, da zažabi nemško armado. Iz številnih volitev 1919. ne sledi, da bi bila ta stranka prekosila večinske socialiste. Do zopetne združitve je prišlo šele 1922., ko se je spoznala potreba skupne obrambe republike proti jurisidajoci reakciji.

Glede podmorniške vo'ne menil govornik, da je imela Nemčija začetkom 1916. devet podmorskih čolnov in prof. Cossmann misli, da bi se bila mogla s temi devetimi podmorniki pričeti najbrezobzirnejša vojna.

Prof. Cossmann hvali angleške in francoske soc. demokrate, da so bili bolj nacionalni kakor nemški. Ali Macdonald je bil tekom vojne za Morello pač najhujši vojni nasprotnik in nastopil je bil tudi z vsjo odločnostjo proti angleški udeležbi na vojni. To je moral plačati z izgubo mandata. Ako bi bil Macdonald nemški soc. demokrat, bi ga Cossmann obdolževal najtežjega veleizdajstva.

Reklo se je, da se je opazil preobrat v razpoloženju z nastopom ruske revolucije in iz izprememba se je čutila tudi na fronti. Kdo pa je kriv na tem, da sta bila Ljening in Trocki iz Švice v plimbranih železnih vozovih odpeljana v Rusijo, da tam zapalita revolucijo, ako ne Ludendorfi?

Zakaj ni bil Dittmann zaslišan? On je bil zaslišan že v magdeburškem procesu in je s prisego najodločnejše izjavil, da se ni udeležil na nikak način mornariškega gibanja 1917-18. Poskus, napraviti stranko neodv. socialistov odgovorno za dejanja mornarjev, se je povsem izjalovil pri razpravah pred vojnim sodiščem.

Obtoženc prečita neko došlo mu pismo, katero pravi, da kdor zagovarja sunek z bodalom, ne pozna dejanskega stanja. Omenja med drugim ukaz I. bavarske armadnega zbora, ki odreja, da mora vojaštvo pozdraviti avto generalnega poveljstva ne glede na to, ali je kdo v vozu ali ne...

Govornik se dotika še raznih trditve in izjav, da je Cossmann pesnik, soc. demokracije pa so optimisti. On misli na pogin, soc. dem. pa na obnovo. Brez 20 milijonov delavcev se ne more danes v Nemčiji nič pričeti. Cossmann trdi, da se bori za dušo delavca... ko bi se mu posrečilo, omajati zaupanje delavcev do njihovih voditeljev, bi ne imel dobriča on, marveč delavci bi se odmaknili dalje na levo.

Obtoženc želi, da bi proces in razsodba pripomogla k razčiščenju zastripjene atmosfere. Potem bi smel upati, da si vsak Nemec postavi za smernico svojega življenja Ebertov izrek: »Blagor ljudstva je cilj mojega dela«.

Razsodba

Sodni predsednik je naznanil sklep, da se proglasi razsodba v sredo, 9. decembra ob 10. uri.

Politične vesti

O volitvah na univerzi. V »Slovenec« preliva nekdo grenke solze nad sobotnim porazom katoliških akademikov. Izid volitev v »Svet slušateljev ljubljanske univerze« je bil za klerikalno gospodo tako porazen, da ji je prve dni zaprl sapo. Šete zdaj so se katoliški akademiki spomnili, da je treba na nekak način najti tolažbo in vsaj pred nepoučeno javnostjo zamaskirati katastrofo. Zato so si izposodili ruske akademike, dasi imajo baš klerikalci najmanj pravice govoriti o njih. Pisec članka »Polvoljni odmevi na našem vsučilišču« v današnjem »Slovenecu« je še tako predrzen, da si upa trditi, da so morali ruski akademiki pod demokratskim režimom zapustiti stanovanja na Gradu, ki je vendar še vsem živo v spominu, da je preganjala ruske akademike klero - komunistična večina bivšega občinskega sveta. Netočna je tudi trditev, da se je udeležilo volitev samo neznatno število ruskih akademikov. Res bi se bili mnogi ruski akademiki volitev vzdržali, ako bi »klub levih« ne bil ustrelil tako kapitalnega koka. Tik pred volitvami se je namreč pojavil v univerzitetni avli lepak, na katerem je bilo z rdečimi črkami napisano: Da zdravstvujet

(žive!) car Nikolaj II in »Delovna omladina«. Ta skrajno neokusna in begasta agitacija je spravila malone vse ruske akademike na volišče. Glasovali so seveda za »Delovno omladino«, ker sami brez »Slovenec« komentarijev prav dobro vedo, kdo so njihovi iskreni prijatelji in kdo se jim priljuje samo takrat, kadar potrebuje njihove glasove.

Grčija povzročila zadnji konflikt z Bolgarsko. Grška vlada je prejela od Društva narodov iz Zeneve obvestilo, da se je komisija Društva narodov, ki je preiskovala vzroke grško-bolgarskega konflikta, v bistvu neugodno izrekla za Grško. Komisija zahteva, da Grška plača odškodnino 85.000 angleških funtov rodbinam povodom grškega vpada na Bolgarsko padlih bolgarskih vojakov in bolgarskega stolnika, kakor tudi odškodnino ranjenim Bolgarsom. Obenem ima Grška poravnati Bolgarski vse stroške za transport bolgarskih čet v znesku 57.000 angleških funtov. V celem mora Grška plačati okrog 30 milijonov dinarjev.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama.
Začetek ob 20. zvečer
25. novembra, sredo: Ifigenija na Tavridi. Red E.
26. novembra, četrtek: Veronika Deseniška. Red F.
27. novembra, petek zaprto.
28. novembra, sobota, ob 15. pop.: Zimska Opera.
Začetek ob 20. zvečer
25. novembra, sredo zaprto.
26. novembra, četrtek zaprto (generalka).
27. novembra, petek: Eva, premijera. Red A

Premijera Foersterjeve opere »Eva« v naši operi. V petek, dne 27. t. m. se poje prvič v naši operi L. B. Foersterjeva opera »Eva«, ki zavzema jako odlično mesto v vrsti čeških opernih del. Skladatelj Foerster je napisal to delo v Hamburgu v letih 1895 do 1897 ter je bila prvič javno izvajana v Pragi 1. januarja 1899. na Dunaju pa se je prvič javno izvajala 21. decembra 1915 in licer v Volksoperi. V svoji operi »Eva« je Foerster ustvaril sijajno in zelo pestro glasbo. Opera je zgrajena na večih motivih, ki pa se združijo v enotno linijo in tvorijo močno delo, katero se naslanja na Wagnerjeve deklamatorične principe. Čeprav so Foersterju lirčna mesta najbolj pri srcu, vendar najdemo v operi tudi velike dramatične momente jako izrazite učinkovitosti. L. B. Foerster je izredno čuteč glasbenik, ki čeprav spada časovno med mlajše češke komponiste, spaja starejšo generacijo (Smetana-Dvořak) z novejšo (Novak-Suk). Njegova glasba je globoko občutena ter tehnično absolutno dovršena. Foerster je napisal dolgo vrsto del iz vseh glasbenih panog. V njegovih celih najdemo pesmi na tekste velikih pesnikov vseh svetovnih literatur; njegova zborovska dela se izvajajo z največjim uspehom in najbolj čestimi zbori so pogostokrat na mednarodnih koncertih ravno s Foersterjevimi deli odnesli prvenstvo; napisal je pa tudi več simfoničnih in pa komornih del. Njegove opere so: Eva, Jesica, Debora, Nepremagljivi in Srce. L. B. Foerster, ki je nečak našega Antona Foersterja, deluje kot konservatorijski profesor na državnem konservatoriju v Pragi. Premijera se vrši v petek, dne 27. t. m. in sicer za red A.

Naše dijaštvo opozarjamo na drugo dijaško predstavo v tej sezoni, ki se vrši v soboto dne 28. t. m. ob 3. popoldne v dramskem gledališču. Vprizori se Shakespearova klasična igra »Zimska pravljica«, v kateri so deluje skoro vse dramski ensambel in pa orkester dravske divizijske godbe. Cene za to predstavo so značane in so sedeži že v predprodaji pri dnevnih blaginjavni v operi.

Knjige Družbe sv. Mohorja. Družba sv. Mohorja je letos izdala 7 knjig: koledar za l. 1926, Apostoli Gospodovi, Travništvo, v graščinskem jarmu, Božji mejniki, Solnce in senca in Poljudna kemija. Poleg koledarja sta dve knjigi lepovestne, dve naboženske in dve gospodarske, oziroma poučne vsebine. V podrobni razpradi po vseh knjigarnah stanejo te knjige za nečlane: Koledar 1926 Din 16.—, Apostoli Gospodovi Din 7.60, Travništvo II. Din 13.35, v graščinskem jarmu Din 9.75, Božji mejniki Din 10.70, Solnce in senca Din 24, Poljudna kemija Din 18. Knjige imajo prav lično obliko in tudi vsebinsko so razmeroma dobre, pri čemer pa ne pri-

krivamo, da bi želeli več lepovestnih in poučnih knjig, pa manj naboženskih knjig, ki leže potem večinoma nerazreane in nečitane po kmetskih poljih. Ena knjiga naboženske vsebine bi pač zadostovala vsako leto! Ali ni škoda denarja za knjige, ki potem leže zaprte v nečitane po poljih? Sicer pa moramo pohvaliti Mohorjevo družbo, da vključ težkočam, ki jih danes povzroča izdajanje knjig, z vneto nadaljuje svoje prosvetno delo. V tem oziru se prav ugodno razlikuje od »Slovenske Matice«, ki ne da od sebe že leta nobenega znaka življenja, ne izdaja nobenih knjig in ne nabira več naročnin.

Filharmonična družba v Ljubljani prredi svoj I. komorni koncert v letošnji koncertni sezoni v ponedeljek dne 7. decembra ob 8. uri zvečer v Filharmonični dvorani. Spored večera izvajajo vijoliniski virtuozi Jan Štals (soli), ga. Ruža Štals (klavir) in O. Mübner (solistični narodnega gledališča v Ljubljani). Na sporedu je trio skladateljev, Janačka, Vomačka in Rahmaninova. Natančen spored objavimo v kratkem.

Smrt poljskega pisatelja Zeromkega. V soboto je umrl slavn poljski pisatelj Stefan Zeromski. V ponedeljek 23. t. m. se je vršil svečan pogreb v Varšavi. Pogrebni obred se je spreminil v sijajno narodno manifestacijo, katere so se udeležili predsednik republike, vsi člani vlade, zastopniki sejma in senata, generaliteta, diplomatski zbor, predstavitelji znanosti in umetnosti in literature, delegacije vseh šol in nepregledna množica naroda. Na veličnem dvorišču kraljevega gradu je bil postavljen katafalk z zastavami poljske republike. V imenu vlade je govoril prosvetni minister Grabski. Ob odprtju grobu je govoril evangelijski superintendent Semadeni, na kar se je od pokojnika poslovil pisatelj Sierozewski. Pisatelj Stefan Zeromski si je pridobil mnogo zaslug, da se je ustanovil klub poljskih pisateljev. Pokojnik je bil velik prijatelj Čehoslovakov in iskren Slovan. Zadnji čas je skušal organizirati veliko manifestacijo čeških in poljskih pisateljev. Do zadnjega trenutka se je zanimal in zavzemal za iskrene bratske odnose vseh slovenskih narodov. Zeromski je s svojimi deli izzval doma na Poljskem mnogokrat ostre in strastne polemike. Njegova dela so dostikrat izzvala temperamente diskusije ne samo v tisku, marveč celo na javnih zborovanjih. V javnosti samj so se šestokrat organizirale skupine, ki so demonstrirale proti pisateljevim idejam, ki so bile skicirane v posamičnih delih.

Neprekosljivi

v ceni, kvaliteti in izdelavi so naši letošnji izdelki najnovejše konfekcije

Jos. Rojina, Ljubljana

Novinarski koncert v Ljubljani

Ljubljanska sekcija JNU priredi na narodni praznik dne 1. decembra v unioński dvorani koncert, ki bo po obsegu in bogatem sporedu gotovo ena najodličnejših prireditvev, kar jih pozna Ljubljana. Letošnja sezona nam ni dala še nobene večje družabne prireditve, in zato bo novinarski koncert za Ljubljano res nekaj izrednega. Naše najboljše glasbene ustanove so se radevolje odzvale vabilu novinarskega udruženja, da sodelujejo pri koncertu in polkažejo, kako uspešno se razvija pri nas tudi glasbeno življenje. Vsakodnevni novinarski koncerti so obenem največja tekma naših odličnih pevskih društv, ki so neumorno na delu, da pribore lepemu petju ono mesto, ki ga po pravici zaslužijo. Nobena druga prireditev v Ljubljani ni zasnovana v tako velikem obsegu in pri nobeni ne sodeluje toliko najboljših moči na glasbenem polju, kakor pri novinarskih koncertih, ki so se med našim občinstvom že tako uveljavili, da si proslave narodnega praznika brez njih ne moremo misliti.

Spored koncerta

1. a) Kimovec: Po smrti; b) Bortnjaskij: Tebe Bogu hvalim. Mešana zbor. Poje glasbeno društvo »Ljubljana«. Pevovodja g. dr. F. Kimovec.
2. a) Adamič: Barčica je zaplavala; b) Hatze: Čergo, moja čerlice. (slavonska narodna); c) Brajša-Rašan: Lipa Mara (Istrska narodna). Mešani zbori. Poje pevsko društvo »Slavec«. Pevovodja g. J. Brobnik.
3. a) Ravnik: Kmetiška. Zenski zbor s spremljevanjem klavirja: štiričlono. (Rokospis); b) Adamič: Igra na nebu. Mešan zbor. Poje pevski zbor Glasbene Matice. Pevovodja g. S. Kumar. Na klavirju spremljata gđ.

Zarinkova in g. prof. I. Ravnik.

4. a) Adamič: Mara u jezuru; b) Adamič: Lucipeter ban, moška zbor, in c) Adamič: Kresovter ti devojke. Mešan zbor. Poje pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Pevovodja g. Z. Prelovec.
5. a) Beethoven op. 62: Uvertura »Coriolan«; b) Borodin: Polovski plesi iz opere »Knez Igor« št. 8. za veliki orkester, in št. 17 za zbor in veliki orkester. Izvaja Orkestralno društvo Glasbene Matice s sodelovanjem dijaškega pevškega zbora učiteljske. Dirigent g. L. M. Škerjanc.

Filmske reprize

Reprize filmov so precej redke pojav in to iz povsem razumljivih vzrokov. Filmska produkcija narašča v ogromnem obsegu, enkrat odigran film skoro zapade pozabljivosti; večkrat ga je že po par letih sploh nemogoče predvajati, ker igralci niso več občečni po modi in bi njihov pojav na platnu že uplival smešno. Malo je torej število filmov, ki so ali bodo doživeli več repriz, biti morajo to vsebinsko in tehniško tako dovršeni, da vsaj za dogledno dobo ne zastarajo. V Ljubljani imamo te dni v Kinu Matici reprizo Nibelungov, ki je dokazala, da med te dovršene umovore filmske umetnosti, ki so trajna vrednost, spada tudi ta film. Obiskovalci kina pa so se lahko sedaj prepričali, da je repriza takih filmov tudi potrebna, kajti še le pri reprizi je gledalcem mogoče uživati mirno vse njegove krasote. Pri reprizi Nibelungov so se čute pri raznih scenah n. pr. besede: »Tega pa prvkrat nisem videl. Toda pri prvi predstavi ni bilo« itd. Iz tega je razvidno, da gledalec navadno vsled naglice, s katero se dejanje razvija, ni zmožen pri prvi predstavi videti vseh lepot filma in da pride do pravega užika šele pri reprizi. Film »Nibelungi« ima tako ogromno scenografijo, da je težko dobiti že pri prvi predstavi pregled čez njo. Razen tega so nekatere scene tako lepe, da si jih človek prav rad pogleda tudi v drugo, n. pr. okamenitev zaklada Nibelungov in njihovega čvarja Albericha, boj Siegfrieda z zmajem, prihod Siegfrieda itd. Radi tega se opazi, da pride občinstvo še le sedaj pri reprizi do pravega užika, med tem ko se človek navadno jako dolgočasi pri reprizi običnih filmov, ki predstavljajo n. pr. kako dramo.

Julijska krajina

— J. Furlanski prefekt v Tolminu in Kobaridu. Te dni se je mudil furlanski prefekt Ricci po svojih poslih v Idriji, odkoder je šel v Cerkno in potem na Tolminsko. Sprejet je bil povsodi slovesno, zastave so vihrale in župani so prihajali pred noga z vseh strani. V Tolminu je prefekt naglašal, da je rad prišel med »drugorodno« prebivalstvo, zagotavljač, kakor je izjavil tudi v Idriji, da želi vlada pomagati drugorodnemu prebivalstvu, s katerim se ima postopati kakor z drugimi italijanskimi državljanji po načelu: enake državnosti, enake pravice! Tako je govoril tudi v Kobaridu. Z župani in Tolminskega se je pomenil zlasti glede vojne škode in obljubil v tej zadevi kakor tudi v raznih drugih nujnih vprašanjih gospodarskega značaja svojo podporo. Z banketa v Kobaridu so poslali pozdrav Mussoliniju. Prefekt je baje odnesel od meje vtisk, da se je duš v tej zoni, ki je bil napram Italiji tako mrzel, končno izlozemenil.

— J. Razstava dodatne ure na osnovnih šolah v Gorici hočejo odpraviti. Nekaj časa se je izgovarjal šolski ravnatelj Me non z nekimi tehničnimi ovirami, sedaj pa je začel gorški magistrat trditi, da se sme počevati slovenščina samo v krajih, kjer je občevalni jezik. V Gorici je po trditvi komisarja Jurija samo italijanski občevalni jezik! To je pač višek predrznosti, kaj takega trdit! Resnica je ta, da se slej koplej govori v goriskem mestu več slovensko kot pa italijansko! Gosp. Jurij Bombig se je hudo urezal s svojo trditvijo. Kako pa on govori v svoji trgovini? Slovenci so pričeli energičen boj pri oblasti za doseg dodatnih ur, kakor jih predpisuje šolski zakon.

— J. Razstava goveje živine in žrebet v Kobaridu je uspela povsem dobro. Govejce živine belanske pasme je bilo nad 100 glav, žrebet kobarške pasme pa s kobilami vred okrog 40. Hudi so bili prvotni povojni častniki, vidi pa se vendar, koliko zdravega razuma je v našem ljudstvu za dobro gospodarstvo, o čemur priča tudi razstava. Za dobro živinorejo bo treba še mnogo storti. Splošno pozornost je vzbujala kobarška konjska pasma, katera je pred vojno slove-

V. I. Krizanovska: 110

V kraljestvu nesmrtnih

Roman.

Prižgal je dvanajst voščenenih sveč, razpihal žerjavico na trinožniku in vrgel vanjo pest praška, ki se je takoj vnel in napolnil sobo z dušečo vonjavo.

Zdaj se pa sleci in stopi v ta bazen! — je zapovedal Dahir.

Supramati je sledil njegovemu ukazu in po kopanju se je čutil krepkega, pomirjenega in prerajenega. Priprave so trajale sedem dni. Zadnji dan je dal Dahir Supramatiju haljo iz vlaken neke magične rastline ter mu ponudil košček kruha in čašo vina. Nato je vzel v eno roko meč, v drugo pa svečo, rekoč:

— Zdaj poidi k zastoru, ki visi tam zadaj. Takoj pridem za teboj.

Komaj se je Supramati približal zastoru, se je slednji dvignil in princ je zagledal ozek hodnik čez globoko brezno. Pogumno je šel na ono stran. Dvignil se je drugi zastor in Supramati je stopil v okroglo dvorano. Na kamenitih tleh je bil narisana krog, okrog njega so stali štirje trinožniki z žerjavico, iz katere so švigali beli, sinji, zeleni in rdeči ozmenjeni jeziki. Bosa mladenka je stala ob steni in

držala v rokah vrvi zvona, ki je visel na stropu. Bila je Nara.

— Pojdi in stopi v sredino kroga! — je dejala zapovedujoče.

Supramati je stopil v magični krog. Dahir je dvignil svoj meč, zamahnil z njim proti severu, jugu, vzhodu in zahodu ter zapel čudno pesem. Nara je za začela počasi zvoniti. Kmalu je zvon utihnil in nastala je grobna tišina. Dahir je zaklical z močnim glasom:

— Elementarni duhovi! Prikazite se iz globine zemlje in morja, iz zračnih višav in ognja! Prikazite se nam, služabniki prostranstva!

V dvorani je zašumelo. Veter je zažvižgal, zemlja se je stresla in okrog prisotnih so se začela zbirati nevidna bitja. Skušala so prestopiti krog, toda takoj se je zablistalo in nad Supramatijevo glavo se je zalesketal snežnobeli križ. Prikazni so se umaknile in razdelile okrog trinožnikov v štiri skupine. Tedaj se je zopet začel Dahirjev glas:

— Duhovi teme! Iščete gospoda? To je vaš novi gospodar — evo ga! Zvezati vas hočem z njim, vi pa priselite, da se mu boste pokorili!

Zablistalo se je in zagrmelo. Supramati je zagledal pred seboj globoko brezno, na oni strani pa kamenito stebrovje — vhod v neznan svet duhov in teme. Nara in Dahir sta stopila k novincu, ga prijelja za roke in pahnila napre!

— Pojdi pogumno skozi štiri vrata nevidnega sveta in nikar se ne ustraši, sicer si izgubljen. Drži krepko luč in stopaj brez kolebanja! — sta mu zaklicala v skovo.

Supramati je stopil pogumno na ozek, mračen hodnik in takoj so ga obkolile od vseh strani strašne živali. Kače, netopirji in strupene žuželke so se pojavile iz teme in ga začele gristi. Naenkrat se je hodnik razširil in pokazala so se druga vrata. Na pragu je sedela ogromna žival s človeškim obličjem. Na hrbtu je imela velike perutnice, iz oči ji je švigal plamen. Supramati se je spomnil svarilnih besed in stopal pogumno naprej. Zmaj je povesil glavo in šel pred njim, kakor da mu hoče kazati pot. Polagoma se je spreminjal, iz zmaja je nastal krasten angel. Ustavila sta se pred nepregledno vodno gladino. Supramati se je hotel braniti, toda angel ga je srdito pogledal in princ je nehoti skočil v valove. Zazdelo se mu je, da pada v globoko brezno. Mrzli valovi so ga pokrili, v glavi se mu je vrtelo, čutil je, da pada, in omedlel je. Ko je zopet odprl oči, je zagledal Naro in Dahirja. Hotel je spregovoriti, toda Dahir je položil prst na usta, rekoč:

— Molči! Ne odkriva skrivnosti, ki si jih videl! Še nekaj let teoretičnega pouka in prestopil boš magični krog naše bratovščine.

Čez nekaj dni je bil Supramati navzoč pri zani-

mivem spiritističnem poskusu. V spremstvu Nare in Dahirja je stopil v salon, kjer so spustili zastore in odstranili pohištvo. Sredi sobe so postavili okroglo mizico. Nato so ugasnili vse luči, razen ene sveče. Nara je prinesla srebrn trinožnik in ga postavila na mizo. Iz kamina je vzela nekaj koščkov tlečega oglja ter jih položila na trinožnik. Ko je Dahir razpihal žerjavico, je vzela Nara iz žepa stekleničico in izlila iz nje tekočino. Iz trinožnika se je začel valiti gost dim. Nekaj časa je bilo vse tiho. Kmalu pa so se pojavili v sobi duhovi, med katerimi je začuden Supramati spoznal svojo mater. Prekrasna in pomlajena je stala pred njim ter ga gledala s svojimi čudnimi očmi. Supramati je vzkliznil in duh se je takoj skrtil. Ko se je zopet pojavil, je Supramati zašepetal:

— Mati! Zopet te vidim, draga mati!

— Ralph! Drago moje dete! — se je začul dobro znani glas.

— O, draga mati! Kako sva se motila, da svljenje ni mogoče. Bila si v moji bližini, ko sem plakal nad tvojim grobom, pa me nisi mogla potolažiti, ker nisva poznala zakonov nevidnega sveta. Povej mi, si li srečna? Ali si videla mojega očeta?

— Videla sem ga. Srečen in zadovoljen je, zakaj vestno in pošteno je storil svojo življenjsko dolžnost. Videl ga boš pozneje!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 25. novembra 1925.

— **Umesten nastop.** Na drugem mestu poročamo, da je zdravniška zbornica izbrala iz imenika zdravnikov vse one zdravnike, ki niso naši državljani. Ta njen ukrep v polnem obsegu odobrujemo, ker je bil že res skrajni čas, da se je zbornica spomnila te svoje dolžnosti. Italijanske in avstr. zdravniške zbornice so črtale takoj iz imenika vsakega Jugoslovca, ako ni optiral pravočasno za določeno državo, le naše zbornice so trpele v državni inozemce, ki so imeli čas optirati, a so se do sedaj premissljali, kaj bi jim bolje kazalo. Imamo dovolj domačih mladih zdravnikov — baje okrog 40, ki čakajo na službo, a jih ne morajo dobiti, ker so bile doslej zasedene po inozemcih. Ugotovljamo na tem mestu, da dr. Baumgartner v Trbovljah ni bil nikdar jugoslovenskega mišljenja kakor to trdi Bratovska skladnica, marveč nacionalno misleč Nemec, ki ima svojo rodbino na Dunaju, kjer jo — menimo, da tega ni treba posebej poudarjati — ne vzgaja v jugoslovenskem duhu. Obžalujemo, da se dobe med nami še ljudje, ki nečejo dati kruha svojim rojakom, pač pa podpirajo tujce, ki pomagajo zidati nemški most do morja. — Pravar kar smo izvedeli, da je ministrstvo za notranja dela odklonilo tudi prošnjo dr. Baumgartnerja v Trbovljah za sprejem v naše državljanstvo in sicer iz istih razlogov kakor pri dr. Wienerroitherju. Določeni odlok je že v rokah šefa sanitetne oblasti.

— **Železniška destavracija na Jesenicah** kakor znano, je železniško ministrstvo podelilo kolodvorsko restavracijo na Jesenicah A. Scheschargu, kočevskemu Nemcu, ki niti ni popolnoma vešč slovenskega jezika, odtodno srbohrvatskega jezika. Schescharg bi imel restavracijo prevzeti 1. decembra. V zadnjem trenutku si je mož premislil, ker je pač videl, da kot nestrokovnjak in Nemec ne spada na to mesto, ter obvestil železniško upravo, da restavracije ne more sprejeti. Sedaj je železniška uprava v silni zagati, ker krozi nevarnost, da bo morala 1. decembra restavracijo zatvoriti. Restavracije namreč ne more oddati nobenemu drugemu prošnjiku, ker so vsi ti že dvignili svoje varščine, sedanj restavrtar G. Ozvald pa je imel že toliko stroškov — s cenitvijo svojega inventarja in zalog, z najetjem stanovanj in t. d., da more voditi restavracijo naprej samo pod pogojem, ako mu železniška uprava povrne radi odpovedi mu povzročene stroške. Ali je bila ta blamaža potrebna? Ali je bilo pametno, da je železniška uprava s svojim ukrepom izvala nevoljo in ogroženje vse narodne javnosti?

— **Imenovanje generalnega tajnika beogradskega gledališča.** Z ukazom prosvetnega ministrstva je imenovan dosedanj šef kabineta ministra prosvete, g. dr. Branko Mladenovac, za generalnega tajnika narodnega gledališča v Beogradu.

— **Konferenca radi novega voznega reda.** V generalni direkciji železnic se je vršila konferenca predstavnikov vseh oblastnih železniških direktorj. Razpravljali so o načrtu novega voznega reda. Na temelju referatov in predlogov direktorj bo generalna direkcija izdelala načrt novega reda, da ga v najkrajšem času predloži prometnemu ministru, g. Radojeviču v odobrenje.

— **Izdajanje brezplačnih železniških kart.** Prometni minister je izdal naredbo, glasom katere se lahko izdajajo brezplačne in znižane železniške karte osebam, ki imajo na to pravico. Glasom te naredbe bodo izdajale generalna in oblastne direkcije brezplačne železniške karte železniškim uslužbencem in državnim uradnikom. Generalna direkcija bo izmenjavala brezplačne karte z inozemskimi železniškimi upravami. Oblastne direkcije so pooblašene, izdajati znižane karte dijakom, vojaškim osebam, delovcem in vojnim invalidom. Zainteresirani naj se v tem smislu obračajo samo na pristojne direkcije.

— **Vicinalna železnica Sv. Lovrenc-Slatina-Našice.** Akcijska družba vicinalnih železnic Sv. Lovrenc-Slatina-Našice se je preselila iz Budimpešte v Beograd. 6. decembra se že vrši v Beogradu glavna skupščina akcijske družbe.

— **Italijanski konzul za zagrebške plavljence.** Italijanski generalni konzul v Zagrebu je pisal zagrebškemu županu g. Heinzu, v katerem mu sporoča, da daruje 10.000 Din kot skromno pomoč zagrebškim okoličanom, ki so največ trpeli pri zadnji povodnji. Darilo italijanskega konzula je v Zagrebu vzbudilo povsod veliko pozornost.

— **Vprašanje sprejema zdravnikov-inozemcev v naše državljanstvo.** Zdravniška zbornica za Slovenijo nas obvešča, da je ministrstvo za notranje zadeve z odlokom z dne 2. novembra t. l. pod št. 43.822 zavrnilo prošnjo dr. Antona Wienerroitherja, zdravnika v Sevnici, za podelitev državljanstva kraljevine SHS in sicer iz razloga, ker po saintgermainski mirovni pogodbi niso dani pogoji za sprejem v državljanstvo. Nadalje ugotavlja zdravniška zbornica, da je postopala ob izbrisu raznih zdravnikov - inozemcev iz imenika zdravnikov popolaoma nepristransko, ravnaoč se po tozadevnih zakonskih določilih.

— **Briand strasten kadilec.** V sedanji krizi francoske vlade stoji v ospredju zunanji minister Briand, ki je mnogo pripomogel, da je prišlo do locarnske pogodbe. Nemški listi sedaj Brianda, ki je odklonil mandat za sestavo nove vlade, opisujejo kot odločnega človeka in navajajo različne njegove lastnosti. Pripovedujejo, da Briand, ki je star 65 let, redno dnevno iskadi 80 cigaret.

— **Preiskava proti umoru osumljenemu Jarcu.** Kakor smo že javili, je bil umora Angele Kopačeve v Vašah pri Medvodah osumljen konjski prekupčevalec Janez Jarc in včeraj izročen sodišču. Preiskavo proti njemu vodi sedaj sodišče. Včeraj je Jarc

zasliševal preiskovalni sodnik dr. Kravina, vendar Jarc ni hotel ničesar priznati in še nadalje vtraja pri trditvi, da je nedolžen. Verjetno je, da se ne bo vdal. Pomagalo mu pa ne bo, kajti vse indicije kažejo, da je on faktični zločinec in oblast na prvi poti. Mreža okoli njega se zadržuje. Značilna je tudi izjava pokojne Angele Kopačeve povodom priznanja očetu, da je imela razmerje z Jarcem. Kopačeva je, kakor smo že poročali, v četrtak zvečer svojemu očetu priznala, da je imela razmerje z Jarcem, da pa se mu je vdala le valed groznje. Med drugim je tudi omenila, da jo je Jarc večkrat pretepal in mučil ter končno pripomnila: **Ce me boš ostal prihodnje dni enkrat ubito, potem veste, koga imate prijati...** Ta izjava je vsakakor pomembna.

Včeraj je bila izvršena daktiloskopija krvavih odtisov prstov, ki pa ni dovedla do pozitivnega uspeha, ker so odtisi zelo nejasni. Navzlic temu je upati, da bo umor Angele Kopačeve v najkrajšem času pojasnjen.

— **Jože Kurent z ženo daruje za slope** Din 100.— v počaščenje spomina blazopokojnega g. Antona Pogačnika.

— **Smrt pod vlakom.** Na progi Topčeder-Mala Krnsa je vlak povozil kurjača Sava Nikoliča. Nesrečnež je padel pod vlak, ga je vlekč dalje. Ugotovljeno je, da je bil Nikolič vinjen. — V Skofljici je snočil vlak ravno na postaji povozil 16letnega Martina Rusa, sina železniškega strojnika iz Grosuplje. Dečku je vlak odtrgal glavo. — V Sv. Jurju ob Južni železnici je bil 23. t. m. povožen posestnik in trgovec Mihael Bohorč. Padel je pod vlak, ki mu je odrezal obte nogi. Prepeljali so ga domov, kjer je včeraj umrl. Pokojni je zapustil ženo in več otrok. — V noči od nedelje na ponedeljek je bil na progi pri Logatcu povožen 28letni kolar Anton Vehar z Vrhnike. Šel je po progi, ko je privozil vlak ter ga podrl na tla. Vlak mu je odtrgal eno roko in eno nogo. Vehar je zjutraj umrl.

— **Samomori radi nesrečne ljubezni.** V Sisku se je ustrelil radi nesrečne ljubezni zasebni uradnik Robert Bäder. Bil je takoj mrtev. — V Tuzli se je zastrupila z raztopljeno sodo 21letna Evrilija T. Vzrok samomora je bila deloma beda, deloma nesrečna ljubezni.

— **Umor za 3000 Din.** V selu Drežnik, občina Sv. Martin pod Oklicem je živel mladi posestnik Kozina s svojo ženo. Večkrat je odšel od doma in prodajal ter kupoval blago. Pretekli petek je odšel na kolodvor v Zdenčino, da se odpelje na sejem v Karlovac. Na nekem samotnem kraju v gozdu so ga napadli iz zasede neznanji roparji in ga ubili. Odvezli so mu 3000 Din, katere je imel za nakupovanje v Karlovcu. Orožniki so roparjem na stedu.

— **Ob mrzlih jesenskih in zimskih dneh** prihajajo naše marljiv gospodine vse premle iz trga domov. Kako jih najbolje razveselisi? Gotovo najbolje s skodelico vročega izvrstnega Buddha-čaja.

Iz Ljubljane

— **Stalna katehetskna služba na mestni ženski realni gimnaziji.** Rok za vlaganje prošnji določen je do 7. decembra 1925.

— **Hromant Sadlucki v Ljubljani.** V Ljubljano je prispel znani hromant, bivši polkovnik ruske armade Nikolaj Josifovič Sadlucki, ki je posejil že vsa večja mesta v naši državi in zbujal povsod splošno pozornost. G. Sadlucki spozna po potezah na roki vso preteklost, napoveduje bodočnost in analizira celo boleznj. V dokaz, da je kot hromant res izredno verziran in sposoben, je zbral na svojem potovanju po svetu nebroj pisemnih izjav, v katerih priznavajo razni ugledni možje, da jim je točno povedal, kar jih je zanimalo iz prošlosti in bodočnosti. Hromanti so v Rusiji sploh na dnevnem redu in med Rusi je splošno razširjeno prepričanje, da je roka prava legitimacija značaja in lastnosti. Med pisemnimi priznanji ima g. Sadlucki v spominski knjigi tudi izjavo prof. dr. Jovana Cvijiča, ki piše: »G. Sadlucki me je iznenadil s tem, da mi je točno predočil moje notranje življenje, ki ga razen mene nihče ne pozna. Navedel je tudi vse važne momente v mojem znanstvenem delu. G. Sadlucki se je nastanil v hotelu Slon soba št. 64.

— **Predavanje v društvu »Soča« je otvoril g. Sfil'goj,** ki je pozdravil g. predavatelja in prisotnega vrlega rojaka g. Stepančiča. Predavatelj g. prof. Dolžan je v poljudnem govoru predočil razvoj človeštva vobče, osobito iz ledene dobe tako zvanega neandertalskega človeka, pa tudi drugih zelo starih tipov temeljem izkopanih, pri katerih so črpanje človeškega okostja ter najdeni prastari kamni izdelki provzročili mnogo razmotirvanj in večkrat smešnih shvačanj učenjakov o tedanjem človeku. Jasnje je le to, da so razne dobe razvoja zemeljskega površja in različne njene klime ustvarjale svoje tipe človeštva in zivalstva vobče, kar spoznamo tudi iz raznih vrst izumirlih živali. — G. Sfil'goj se je g. govorniku iskreno zahvalil za interesantno in lepo predavanje, kar so sprejeli prisotni s splošnim aplavzom. Prih. predavanje 28. t. m. bo zelo zanimivo, — sodeluje tudi pevski zbor.

— **Československa obec v Ljubljani** priredi v soboto dne 28. novembra 1925 ob 8. uri zvečer predavanje br. ravnatelj Chvatala o vsesokolskem zletu v Pragi l. 1926. Predavanje se vrši v slovenskem jeziku v restavraciji Zvezda v Ljubljani. K predavanju je vabljeno tudi Sokolstvo in pozivljamo članstvo Ljubljane in okolice, da se predavanja v čim največjem številu udeleži. Sokolska šupa Ljubljana. 1925 n.

— **Državna borza dela v Ljubljani** v času od 8. do 14. novembra 1925 je bilo v Državni borzi dela razpisanih 53 slučajnih mest, 137 oseb je iskalo dela, v 50 slučajih je borza posredovala z uspehom in 50 oseb

Čas je zlato!

Zato takoj, dokler traja zaloga zimskih sukenj, le pri trvdki **Drago Schwab, Ljubljana.**

je odpotovalo. Od 1. januarja do 14. novembra 1925 je bilo skupaj razpisanih 5139 prostih mest, 7225 oseb je iskalo dela, v 3062 slučajih je borza dela posredovala z uspehom in 2005 oseb je odpotovalo.

— **Krasna izbira otroških obleke in plaščkov.** Stari trg. Krištofič-Bučar.

— **Kazenska razprava Schiffrer-Gradnik.** Včeraj smo poročali o kazenski razpravi hišnega posestnika g. L. Gradnika proti gospe Lj. Schiffrer. Določeno poročilo bi se moralo pravilno glasiti: »Ker je bila obtoženka že obojena radi žaljenja tožitelja, ji je prizivno sodišče odmerilo 5 dni zapora.«

— **Za koncert Udrženja Novinarjev,** sekcija Ljubljana, ki se vrši na narodni praznik dne 1. decembra ob 8. uri zv. v Unionski dvorani, so vstopnice od danes naprej v predprodaji v Matični knjizarni. Sedeži od 35 Din navzdol, stojišča po 7. dijaška po 5 Din.

— **Podporno društvo slepih nam poroča:** G. kavarnar Anton Tonejc je daroval 300 Din za slepe mesto venca pokojnemu g. prokuristu I. Moro — in rodbina Alojzij Vodnik Din 100 v mesto venca na grob g. P. Belca. Iskrena hvala! — Odbor.

— **Odbor društva Pravnika opozarja** svoje člane še enkrat na izredno glavno skupščino, ki se bo vršila dne 29. novembra 1925 ob 10. uri dopoldne v dvoran št. 79 dež. sodišča v Ljubljani. Dnevni red: Razgovor o drugem kongresu pravnikov kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

— **Tovariši Jadranaši!** V četrtak 26. t. m. ob 20. uri se bo vršil v čitalnici JNAD Jadrana drugi debati večer. Referira staršina g. dr. Janže Novak o temi: »Politika orijentacija v zvezi z afirmacijo kapitalističnega sistema v gospodarstvu Evrope (Rusije)«. Udeležba je za vse člane in članice obvezna. Odbor.

— **Napredno politično in gospodarsko društvo za vodmatški okraj** vabi svoje člane in somišljenike, da se udeleže sestanka, ki se vrši v četrtak zvečer ob 8. pri Zupančiču na Ahacjevi cesti, na katerem poročata člana gerentske sveta. Udeležba obvezna.

— **Kolesarska loterija Jugosl. Matice** obsega kot dobiček 2 motorni kolesi in 25 prvovrstnih koles. Vsi dobitki so iz svetovno znane francoske tvornice »Peugeot«. Zrebanje se vrši nepreklicno 20. decembra t. l. Srečke, kojih številu je zelo omejeno, so naprodaj pri vseh podružnicah Jugoslovenske Matice v Sloveniji, v vseh ljubljanskih trafikah, v Matični knjizarni, Tiskovni zadrugi in v pisarni Jugoslovenske Matice v Ljubljani, Selenburgova ulica 7-II. Cena srečkam Din 10.

— **Jugosl.-Čehosl. Liga v Ljubljani** vabi svoje člane in njih rodbino, da se udeleže prvega supnega družabnega večeraj člani »Česke Obce«, ki se vrši v soboto, dne 28. t. m. ob 8. uri zvečer v restavraciji »Zvezda«. Na programu je predavanje rav. Chvatala »O programu vseslovenskega sokolskega zleta v Pragi leta 1926.«

— **Ljubljanski Sokol** pozivlja svoje članstvo, da se v čim večjem številu udeleži predavanja »Československe Obce«, ki bo v soboto 28. t. m. točno ob 8. zvečer v restavraciji »Zvezda«; predava brat Chvatala o »Vsesokolskem zletu v Pragi 1926.« Sobotno predavanje brata dr. A. Koširja vsled tega odpade, ter se preloži na prihodnji teden. Zdravni Odbor.

— **Kolo jugoslovenskih sester v Ljubljani** bo imelo v četrtak 26. novembra ob 16 izredno odborovo sejo. Kolu jugoslovenskih sester v Ljubljani prihajajo številne prošnje tudi od šolskih vodstev z dežele za ponošene otroške obleke. Družine, ki imajo kaj na razpolago, prosimo, naj nam to javijo, na naslov »Kolo jugoslovenskih sester v Ljubljani«, ker pridemo same iskati darovane predmete.

— **Redka ugodna prilika** nudi se vsakomur pri nakupu čevljev, ker tovarna čevljev Peter Kozina Ko. Tržič, razprodaja več tisoč parov raznovrstnih zaostankov pod lastno ceno, dokler ta zaloga traja. Vse blago je garantirano najbolje kvalitete, prodaja se pa samo v lastni podružnici Ljubljana, Na Bregu 20. 212/n

— **Izguba.** Cvenkelj Pavel, uradnik ljubljanske borze, je dne 24. 11. 1925. turadno naznanil, da se je istega dne zjutraj izgubila menica glaseča na 100.000 Din, katere order se glasi na Srečko Kobi — Borovnica ter je na isti sopotpisal Anton Rojina, industrialec v Ljubljani.

— **Najdeno tele.** Na Gameljskem polju je bilo 24. t. m. nje to tele, staro 4-5 tednov, rdeče pisane dlake z belo liso na čelu. — **Zatekel pes.** Dne 24. t. m. opoidne se je k tovarnarju Dragotinu Hribarju na Zaloški cesti št. 14 zatekel velik pes, črno bele barve, pasme angleškega hrta. Pes ima znakom Maribor št. 209. Lastnik ga dobi v tovarni Hribar.

— **Razne tatvine.** V času od 21. do 23. t. m. je neznan storilec na stavbišču »Stan in Dome« na tržaški cesti odnesel 6 praznih cementnih vreč, vrednih 60 Din. Vreče so last stavbenika Živca. — Na Vodnikovem trgu je bila posestnik Alojziji Ratej iz Št. Petra pri Novem svetu ukradena košara z raznimi živili ter robcem v katerem sta bila zavezana dva dolarja. Skupna škoda znaša 200 Din. — Na stavbišču »Stan in Doda« je bilo 24. t. m. ukradenih 10 praznih cementnih vreč vrednih 100 Din in last »Prve slov. zidarske zadruge«.

— **O vsesokolskem zletu v Pragi** predava v slovenskem jeziku gosp. ravnatelj Chvatal v soboto 28. t. m. ob 20. v restavraciji »Zvezda«. Naše narodno občinstvo opozarjamo na to veleznimivo predavanje in ga pozivamo, da se ga v čim največjem številu udeleži. Onč, ki razumejo češki, opozarjamo na predavanje dr. Bateka iz Prage, ki se vrši v petek istotam in ob isti uri. Nadejajmo se, da se obeh predavanj zlasti udeleže člani »Jugoslovensko-českoslovske Lige«.

Nedosegljiva glede trajnosti in jakosti šarenja!

Žrtev poklica

Umrl je včeraj hitre smrti gospod Fran Illovar, računski nadsvetnik in šef krajevne kontrole pri monopolskih ustanovah v Ljubljani.

Bil je vester in marljiv celo svoje življenje; kot največji in najmarljivejši uradnik je živel in delal za svojo službo. Umrl je kot žrtev svojega poklica. Kakor znano, bile so pred par dnevi odkrite pri samostojnem monopolskem skladišču tobaknih izdelkov v Ljubljani malverzacije oziroma goljufije, katere je počenjal tam uslužbeni dnevničar Franc Roner na tak rafiniran način, da je bilo goljufiji, skoraj nemogoče priti pravočasno na sled. Roner je bil že pred štirimi meseci odslavljen od službe, ker se je dogajalo, da je bil za časa prevrata zapleten v neko afero z vojnim plenom. Po odpustu je takoj pobegnil v Ameriko, da izbrše sted za seboj.

Mimogrede naj omenimo, da je Roner izvajal svoje goljufije na ta način, da je popravljal odtise ponarejenih pobotnice čekovnih položnic, s katerimi so pošagali velkupci tobaka denar na račun plačila kupljene robe. Zlorabljal je zaupanje svojega neposrednega šefa pri skladišču tobaka. Za zahvalo, ker ga je šef tega skladišča spravil v službo, ga je goljufal.

Ko so bile malverzacije odkrite, je to dejstvo gospoda Illovarja kot šefa Mestne kontrole, v katerega delokrog spada tudi omenjeno skladišče, spravilo popolnoma iz ravnotezja vkljub temu, da za ne zadene niti najmanjša moralna krivda. Gmal si je to k srcu tako dolgo, da ga je rešila smrt neznanega trpljenja. Od kapi zadet je postal žrtev svojega poklica.

Pokojni je služboval pred prevratom pri strokovnem računskem oddelku na Dunaju in si je kot vobče čistan uradnik pridobil v službi kakor tudi izven nje ugled in spoštovanje. Po prevratu je bil kot jugoslovenski državljani dodeljen k tukajšnji delegaciji ministrstva finanč kot računski uradnik in od tu imenovan za šefa krajevne (Mestne) kontrole pri monopolskih ustanovah v Ljubljani.

Nesebični, pošteni žrtvi večni spomin!

Zrebanje sokolske loterije za Tabor dne 15. decembra

NIBELUNGI

(Hunski boj)
Krasna scena iz drugega dela vefilma Nibelungi.

II. del se predvaja samo dva dni in sicer 26. in 27. t. m.

Naročila za vstopnice sprejema že danes ELITNI KINO MATICA
vedilni kino v Ljubljani. Telefon 124.

Gospodarstvo

—g Uradni tečaj dinarja za december. Finančno ministarstvo je določilo za december naslednje uradne tečaje dinarja: 1 napoleondor 217, 1 turška lira 245, 1 angleški funt 273, 1 dolar 56,25, 1 kanadski dolar 56, 1 zlata nemška marka 13,40, 1 poljski zloti 8,50, 1 avstrijski šiling 7,93, 100 franc. frankov 224, 100 švic. frankov 1088, 100 italijanskih lir 226, 100 belgijskih frankov 255, 100 holandskih guldinarjev 2262, 100 romunskih lejev 26, 100 bolgarskih levov 41, 100 danskih kron 1404, 100 švedskih kron 1505, 100 norveških kron 1147, 100 pezetov 801, 100 drahem 75, 100 Kč 167, 1 milijon madžarskih kron 788. Ti tečaji, po katerih se plačuje tuji pristajniška taksa, veljajo od 1.—31. decembra 1925.

—g Revidirana carinska tarifa. Na plenarni seji finančnega odbora je bil sprejel predlog večine, po katerem naj se odpravijo izvozne carine na vse vrste žita, na konje, svinje, hrastove prage in splošni hrastov les. Za carine prost izvoz polnokrvnih arabskih in angleških konj bo potrebno predhodno dovoljenje poljedelskega ministarstva. Na polovico je znižana izvozna carina na perutnino, papir, cunje, odpadke od cunj, star papir, smrekov, borov in drugi les. Vse spremembe v carinskih tarifih bodo v kratkem uradno objavljene. Uvozne carine so prosti tudi poljedelski stroji in orodje, če jih uvažajo tisti, ki obdelujejo zemljo.

—g Taksa za otvorene in tekoče račune pri delniških družbah. Taksa po tarifni postavki 37 takšne tarife zakona o taksah in pristojbinah se je do sedaj pobirala od vseh tekočih računov pri industrijskih delniških družbah. Na pritožbo nekoga industrijskega podjetja je Generalna direkcija posrednih davkov v konkretnem primeru dne 10. okt. 1925. pod št. 331. odločila, da računi, katere vodijo industrijska podjetja v svojih knjigah o upnikih in dolžnikih, niso zavezani taksi po tarifni postavki 37., ker se ta taksa nanaša samo na otvorene ali tekoče račune pri denarnih zavodih. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani opozarja industrijska podjetja na to odločbo, da ob prihodnjem plačilnem roku za to takso (15. januarja 1926) vložijo prijave, v katerem naj uveljavijo takšno prostost po tej tarifni postavki z utemeljitvijo, da niso denarni zavodi.

— Vinarska razstava in sejem v Ivanjokovcih. Kakor smo že poročali, se bo vršila razstava vina, ki jo priredi »Vinarska družba« »Jeruzalemska«, dne 10. decembra v Ivanjokovcih. Veliko število vinogradnikov iz ljubljanskega in ormoškega okraja je pripravilo znatno množino vina. Interesenti bodo kmali priložni, da se prepričajo o kakovosti letošnjih vin tega vinskega okolišja in uverijo, da se je vino veliko bolj razvilo, kakor se je pričakovalo. Preizkusili bodo pa lahko tudi starejše letnike. Železniške zveze so tako ugodne, da lahko tisti, ki

imajo malo časa na razpolago, opravijo ta izlet v enem dnevu. Vlak, ki ima zveze iz Ljubljane in Zagreba prihaja sem ob 11. in se vrača v tej smeri ob pol 16. Kdor pa ima več časa, pa ima priložnost si bližje pogledati lepe ormoške in ljubljanske gorice. Razstava se vrši s sejmom v dvorani tik kolodvora in je torej udeležba tudi v najneugodnejšem vremenu mogoča.

— Pravitnik o zaposlenju inozemskih delavcev. Minister za socialno politiko je podpisal pravilnik o zaposlenju inozemskih delavcev v naši kraljevini. Pravitnik objavi »Službene Novine«. Temeljna načela o zaposlenju inozemskih delavcev smo že svoječasno objavili.

—g Znižanje železniške tarife za Sušak. Na zadnji seji sušaškega občinskega sveta je župan Kučič poročal o rezultatu svoje mislije v Beogradu, kjer so mu obljubili, da bo železniška tarifa za nekatere trgovske predmete, ki se prevažajo na Sušak, znižana za 30%.

—g Žitni trg. Izvzemši moko se je položaj za ostale poljske pridelke zboljšal. Promet na novosadski blagovni borzi je znašal prejšnji teden 443 vagonov in sicer pšenice 102 vagona, koruze 323 vagonov, moke 10 vagonov, ovsna 8 vagonov. Pšenica potiska je notridala 255—260, banatska 252,50—257,50, sremška 245—250. Vagonsko blago 240—242,50, boljše vrste 250. Koruzo staro so ponujali na bazi 150—155. Suha nova koruza je notridala 138—140. Moko Ogg so plačevali po 400—405, »O« pa 395. Oves je notridal 165—170, Postojna je plačevala po 212,50.

—g Uvoz na Poljsko. Generalni konzulat republike Poljske v Zagrebu je semkaj naznanil, da so odločbe ministrskega sveta z dne 7. avgusta, 11. julija in 17. junija t. l. glede prepovedi uvoza nekaterih vrst blaga na Poljsko z dne 14. novembra t. l. tako spremenile, da od tega dne za tako blago ni več potrebno uvožno dovoljenje ministrstva trgovine in industrije, temveč zadostuje, da se tako blago v slučaju, da pride zanj v poštev konvencionalna znižana carinska postavka, opremi s potrdilom o svojem poreklu.

VI MEČETE VAS DENAR SKOZ OKNO!

če kupite nogavice brez žigov „ključ“, ker eden par nogavic s žigom in znakom (rdečo, modro, zeleno ali zlato)

„ključ“

traja tako dolgo kakor štrije pari drugih. Kupite eden par in prepričate se!

To in ono

Iz Amerike

V Clevelandu so umrli: dne 2. novembra ga. Franciška Stanko, rojena Videnič v starosti 69 let. Pokojna je bila doma iz Cerkelj pri Krškem. — Dne 31. oktobra je preminula ga. Josipina Sterniša rojena Vovk, stara 55 let. Doma je bila iz Trebče pri Žužemberku. V Ameriki je bivala 33 let. Zapustila je moža in tri sinove. — Dne 6. nov. je v bolnici preminul Josip Androla, star 42 let. Doma je bil iz Ograjce, fara Škocijan na Dolenjskem. — V Milwaukee je 23. okt. preminula rojakinja Ivana Vilkar, stara 40 let. Doma je bila iz Majšperga pri Ptui. — V Livingstonu, Illinois, je umrla 46 letna rojakinja Marija Klavora, do na iz Spodnje Štajerske. — V kraju Dorioo je dne 27. okt. za vedno zatisnila oči ga. Pavlina Kodra, rojena Kržnik. Pokojna, ki je bila stara 40 let, je bila doma iz Zagorja ob Sevi. Zapustila je 6 sinov in 2 hčerki. — V Steeltonu je dne 17. okt. umrl rojak Janez Brodnik, star komaj 23 let. — V Orientu, Illinois je po dolgi in mučni bolezni preminul rojak Andrej Petrič. Podlegel je legarju.

Duh smrti bedi nad grobovi egiptovskih faraonov

V zvezi z nedavnim odkritjem Tutankamnovih grobnice pričbuje »Pearson Welkly« daljši članek o zagonetnih pojavih, ki so nekaki nemi čuvarji ob grobnicah pokojnih egiptovskih faraonov. V Egiptu je splošno razširjeno prepričanje, da morajo vsi, ki si drzajo motiti večni počitek egiptovskih kraljev, poplačati ta korak s smrtjo. Kot dokaz, da to prepričanje ni navadna vraža, navaja list naslednji zanimive dogodke. Pred dobrimi 20 leti je hotela 60 članska razbojniška tolpa Arabcev oropati kraljevsko grobnico. Toda svoja načrta razbojniki niso znali izvesti. Edini plen, ki jim je padel v roke, je bila dragocena starinska slika neke egiptovske kneginje, ki so jo ukradli iz sarkofaga. Faraonov duh, ki so ga razbojniki motili v večnem počitku, se je grozno osvetil. Komaj so se razbojniki z ukradeno sliko nekoliko oddaljili od grobnice, so jih čuvarji napadli in pomorili. Na razbeljenem pesku v puščavi je obležalo 59 mrtvecev. Samo vodja razbojniške tolpe je še dihal. Čuvarji niso opazili, da še živi. Ko so odšli, se je vodja Ben Ibrahim zavedel, vzel sliko in jo prodal v mestu za ogromno svoto antikvarju Wilhelmu Mannu. Toda osveta je zadela tudi Manna.

Vsa njegova rodbina skupaj z njim je kmalu umrla nasilne smrti. Mannovi dediči so podarili starinsko sliko angleškemu muzeju. Najprej so napravili fotografski posnetek. Fotograf, ki je delal posnetek, je

drugi dan umrl. Muzej je imel od dne do dne manj obiskovalcev tako, da je bilo ravnanje naposled prisiljeno prodati usodno sliko nekemu bogatemu Amerikanecu, ki je zbiral starinske dragocenosti. Določni Amerikanec se je vračal s suko na parniku »Titanic«, čigar katastrofa je še vsem dobro v spominu. Njega in sliko so pogoltnili morskii valovi. — Faraonov duh se je z osvetlo zadovoljil in ni več zahteval žrtev vse dotle, dokler niso začeli Angleži zopet brskati po njegovih grobnicah. Zadnja žrtev je bil znani lord Carnarvon, ki je umrl kmalu po tem, ko je prišel na sled Tutankamnovi grobnici.

• Galantni filozof. Angleški filozof Hu-me, ki je bil na svoja stara leta precej debel gospod, se je vozil nekoč z lopo Lady Wallace z ladjo čez Frith v Leith, ko je izbruhnil hud vihar. Dama je iskala pri filozofu tolažbe, ta pa ji je zagotavljal povsem blažnokrvno, da bodo oba najbrže rbe po žrle. »In katerega pograbijo najprvo?« Je vprašala dama. Filozof je odgovoril: »Kar je požrešnih rib, padejo brez dvoma po meni, kar je pa sladkosnedežev med njimi, se bodo radovali na Vaši Jasnosti.«

• Bombni atentat na kino. Te dni je pred vajah neki kinematograf v Dublinu angleški film, ki je vseboval bitke pri Ypernu. Oboroženi irski republikanci pa so napadli kino, vrgli v poslopje bombo, ki ga je popolnoma razdejala in ustrelili dva policaja, ki sta hotela preprečiti napad.

+

Potri globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je gospod

Franc Ilovar

višji računski svetnik

včera, dne 24. t. m. nenadoma preminul. Pogreb se vrši v četrtek dne 26. t. m. ob 9. uri dopoldne v Stični na Dolenjskem.

V Ljubljani, dne 25. novembra 1925.

Žalujoči ostali.

+

Osobje monopolnih ustanov v Ljubljani naznanja pretužno vest, da je danes nenadoma preminil njihov tovariš, gospod računski nadsvetnik

FRAN ILOVAR

šef krajevne kontrole.

S preminilim izgubi tukajšnji urad vrozaslužnega in nadvse vestnega tovariša, ki ga bode ohranil v nepozabnem spominu.

V Ljubljani, dne 25. novembra 1925.

Krčne žile

si zavarujte s pat. **ANTIVARIX** obvezo. —

Cena: 150 Din

Naročila: **M. BARTL**, Stritarjeva ulica 2

RADIO

aparate in sestavne dele ima v zalogi

FRANC BAR, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 5

Skladiščnik

starejša in dobra moč, izurjen v mešani stroki — želi premeniti službo. — Ponudbe pod Dobra moč 4393 na upravo »Slovenskega Naroda«.

Opreme za neveste

store, zastore, jedilne in spalne garniture, namizna in posteljna pregrinjala in vse vrste vezonih veže ročno najceneje **M. Zor-Ježek**, Ljubljana, — Stritarjeva ulica 7. Prevzame vse kombinacije iz motivov. **Predtisnjanje**. Največja izbira načrtov. 196/2

Prodajem dve novozazidane zgrade

1. jednospratna sa petnaest odeljenja i druga trospratna sa dvadeset sedam odeljenja, zidane za svoju upotrebu i potpuno moderne. — Za bližja obvestenja obratiti se sopsveniku: Žička ulica br. 8 kod Crvenog Krsta, Smederevski Djeram. 220/L

Pozor, trgovci z vinom!

Ako želite kupiti dobra vina v šibenskem srezu, obrnite se na pooblaščenega mešetarja za vino, rakijo in olje. **Martin Čičin Šain**, Vodice, Dalmacija. — Naslov za brzojavke: Martinšva, Vodice. Vse informacije dajem brezplačno. 4583

Štr

liptavski v lesenih zabojčkih po 5, 10, 15 in 20 kg. dnevno svež, 1 kg. 15 Din in trapistovski v zabojčkih po 1 kg. polnomasten, 1 kg. 28 Din, maslo (paketi po 1/4, 1/2, in 1 kg) dnevno svež, 1 kg po 40 Din razpošilja po povzetju mlekarja in širnara I. Heřman, Končanica v Slavoniji.

VSEM

ki hočete piti dobro kavo, priporočamo našo izvrstno pravo domačo

kolinsko cikorijsko

20.000 Din

pesodim podjetju, ki mi preskrbi stalno službo. — Ponudbe pod »Uradnik 4394« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Najcenejše kupite samo pri Josip Petelincu

Volno, trikotaza, rokavice, nogavice, nahrbtnike za šolarje in turiste, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in sadlarje

NA VELIKO IN MALO

Ljubljana 138-L

(blizu Prešernovega spomenika ob vodi)

Najnovejši opohalni izum, petrolejska plinska svetiljka

„AIDA“ z Amrova žarnico

200-500 sveč moči.

Krasna bela luč. Neznatna poraba petroleja. Sveil kakor elektrika!

„AIDA“

se rabi za razsvetljavo prodajalnic, uradov, gostilnic, šol, cerkev, dvorišč, vrtov itd. »AIDA« je prikladna za najmanjše in največje prostore. — Zahtevajte prospekt! Glavno skladišče za SHS ima elektrotehnična firma

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Išče mo zaupne zastopnike. — Zahtevajte takoj prospekt!

Važno za vinogradnike in sadjarje!

Patentni razprševalec žvepla

za bodočo pomladno dobo. Velik uspeh na avstrijskih velosejnih.

Prodaja: **F. Schnepffeltner, Graz**, Schillers-rasse 1./1. (Oesterreich.)

Traži kompanjona

moderno uredjena i dobro uvedena mehanička i galvanska radionica zbog pretrpanog posla Obratiti se na **PUBLICITAS A. D. BEOGRAD**, Pozorišna ul. 2 pod brojem „Be 1616“.

TRI

je pravi pomočnik marljive gospodinje!

je neobhodno potreben v vsakem gospodinjstvu!

TRI pomaga štediti gospodinji!

TRI je vse belo vse čisto vse bleščeče vse duhteče.

TRI se štedi čas in delo se štedi denar se štedi perilo!

Tvornice Zlatorog Maribor.

PUH - PERJE

R. MIKLAUČ LJUBLJANA

Ako potrebujete sveže ali suhe vence, šopke in aranžmaje, pokličite telefonsko številko

341

cvetličarna KORSIKA

Aleksandrova cesta

Naročila se pošiljajo na dom

ARGUS

je naš najboljši domači informacijski zavod ima v vseh mestih zanesljive poverljive daje informacije o vsem, posebno pa se o imovnem stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in privatnih oseb — ove informacije so točne, izprčne in brze se nabaja v vuku Karadžića ul. 11., Beograd — ov telefon je 6-25, a brzojavni nast. Argus

Moški čevlji

visoki, iz črnega boksa, elegantna oblika, prvovrstni, za Din 217— kakor tudi vsi ostali čevlji, se dobe, dokler traja zaloga, v detaljni trgovini na Erjavčevi cesti 2.

Fran Derenda & Cie, Ljubljana,

Erjavčeva cesta št. 2.

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

v Ljubljani, Mestni trg št. 6

ker ima že nad

11.000.000 Din jamstvene glavnice.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje najugodneje.

Stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru. Sprejema v inkaso fakture in cesije terjatve. Posojila daje le proti polni varnosti na vknjižbo in proti poročstvu.

Telefon št. 9. 23 L. Telefon št. 9